

Latweeschu Awises.

Nr. 21. Zettortdeenâ 24tâ Mei 1851.

No Nerretas draudses.

Pee Nerretas draudses pahraudsifchanas un behrnu-mahzifchanas ismekleschanas tanni paschâ schogadd tannis 7 pagastôs, un starp teem Latweescheem no Leifchu puffes, kas pee muhsu draudses turrabs, atraddabs:

Dw. no	Grahmatreefi.			Nat- sttaji	Ref- fin.	Bib- beles.	J. Te- staar.	J. dî- gr.	B. dî- gr.	S. p. dî- gr.	Bî- sta.	
	Lutt. tîz.	Behrni.	Leeli.									Rohpâ.
Nerreteeschôs	2896	514	1042	1556	78	24	96	430	620	89	40	28
Ilfeschôs	897	187	369	556	71	44	43	156	303	36	37	14
Pilkalneeschôs	477	66	170	236	7	5	21	82	87	13	8	3
Leel-Suffteeschôs	439	72	160	232	19	8	22	56	89	15	4	5
Grizgalleeschôs	428	67	163	230	10	6	15	72	142	5	4	4
Wezz-Mehmeleeschôs	350	64	105	169	3	—	13	50	55	10	23	4
Ritteeschôs	222	35	68	103	1	—	7	16	36	3	5	1
Kurfemme	5791	1005	2077	3082	189	88	217	862	1332	171	121	59
Leifchôs	248	25	92	113	9	—	7	34	38	24	8	2
Rohpâ	6303	1030	2167	3197	198	88	224	896	1370	195	129	61

Lohti par to pateiktum, kad arri no zittahm draudsehm tahdas sinnas schê dabbutum lassibt, kas schihs draudses lohzekeem warretu buht par paschubbinafchanu, jo ruhpiigi dsichtes us teem usnemteem prahta-apgaismoschanas un firds-swehtifchanas zekeem.

r.

Stahsts par weenas krahpneezes papreeksch-fluddinafchanu. *)

Wezais atstahts saldahts, Grauduls, fa-weem draugeem scho stahstu stahstija:

Es fawu stahstu no weena gohdiga wiesneeku dsirdeju, kam gan warreja tizzeht un pee ka es mannds pirmejds gaddds par sullaini stahweja. Wiakam wahrds bij „no Winkler“ un tas, Gistreikeru karea deenastâ buhdams, taggad preeksch 63 gaddeem prett Turkeem karrojahs. To reistanni Gistreikeru lehgeri daudseis weena

*) Schi stahsts isnemts no leelaka stahsta, kam wirserasts: Sanne, jeb mahnu-tizjibas augli un gals, kas warr buht ne zil ilgi rakstôs tiks espeesstâ.

tschigganite atnahze, kas usturru preeksch saldateem un stiprus dschreenus pahrdewe; mehs saldati tahdas feewifkas par karea wihra kupfscheem nosauzam. Turklah ta arridsan daschu naudas gabbalu ar papreeksch-fluddinafchanahm nopelnija; jo pee saldateem bij dauds, kas tahdus neelus un mahaus tizzeja. Mans lungs weenâ deenâ saldatus par to lohti isfmeedams, tai ar smeefchanohs fawu rohku issteepefazzidams: „Nu, wezza raggana, fluddini arri man ko labbu.“ Schi to rohku panehmusi un labbi isluhkojusi, ar apdohmigu waigu un farahwuschu peeru tiklai fazzija: „To diwidemitu August.“ — Winklera lungs nu gan gribbeja, lai staidraki isteiktu, kâ schee

wahrbi effoht prohtami, bet ta tiffai ohtru reisi schohs wahrduſs fazzija; bet wehl, kad wirſneeks jau taiſijahs aiſeet, tam treſchâ reife, gan drihs ar draudedamu balſi, wehl ſauze pakkaſ: „to 20tu Auguſt deenu!“ Mannam lungam, kaut pawiffam par to ne bij nemeerigs, tomehr ta deena palikke labbâ peeminnâ.

Warr buht kahdu neddetu preeſch ta 20ta Auguſt d. ta tſchigganite winna telti eenahze luhgdama, lai winnai kahdu naudas gabbalu nowehletu un eeraſſritu tanni grahmata, kur noſpreeſchoht, kâ ſawas atſtahtas mantas buhſchoht iſdallih, ja wiſch pateeſi tanni deenâ, ko noſpreeduſi, nomirſchoht; turprettim patte tam wirſneekam diwpaſmit buddeleſ no dahr-gaka wiſna ſohlija eſchlinkoht, ja ſcho deenu pahrdſihwoſchoht. Winklera kungs winnai pehz prahta padarrija un tai tanni grahmata eelikke diwi ſirgus un peeſdefmits duſſatus, wiſſu ſcho leetu tiffai kâ negudras ſeemiſſas tehrſchânu turredams: jo kaut kerra laikâ kerra wihrs ne weenu deenu par nahwi ne warr buht drohſch, tomehr ſeemiſſa ne warreja noſpreeſt, kâ tam akkuraht tanni 20tâ Auguſt deenâ buhſchoht jamirſt.

Beidſoht diwidemitais Auguſts bij klah. Tee Giſtreikeri Turkeem us paſcheem wiannu rohbeſcheem ſtahweja prettim, bet Turki no kerra kauſchânas behgdami, tiffai par nakti dauds reiſes tohs Giſtreikeru ſaldatu waktus mehde usmahkt, bet prohti tad ne weenu ne pameſdami dſihwu, bet neſchehligi wiſſus nokahwe, ir teem mirroneem galwas nozirte, tahs panemdami lihds, jo wiannu generalis par kâtru eenaidneeka galwu weenu duſſatu bij ſohlijees. Tapehz teem Giſtreikereem ſawi wakti bij jawairo, un par wiannu glahbſchânu 100 lihds 200 zilweki no jahntneeku pulka teem bij jawaid lihds.

Tanni diwidemitâ Auguſt wakkara pateeſi tam jahntneeka pulkam, kurrâ mans kungs par wirſneeku deeneja, tur nakts-wakts bij jawuſnem; tomehr tiffai weenus wirſneeks teem laudin tiffe peelikts, un mans kungs wehl ne bij ſawâ kahrtâ, bet wehl diwi wirſneeki tam

preeſchâ, kam bij preeſch winna ja-eet; tâ tad nu gan rahdijahs, kâ tahs tſchigganites ſtuddinaſchana ne maſ ne warroht peepilditees, turprettim kâ mans kungs nahkoſchâ nakti ittin meerigi ſawâ telti gulleſchoht, un ne us wakti. Bet tomehr zittadi notiffahs. Tas wirſneeks, kam ſawâ kahrtâ bij ja-eet, peepſchi zeeti ſlins palikke; ohtrais, kâs pehz winna kahrtâ, jau us ſawu ſirgu dewahs uskahpt, bet ne! — ſchis ſabihdamees ſawu jahntneeku nomette, kâs nokriſdams kahju ſalauſe; tad nu pateeſi manna kunga kahrtâ bij klahu. Daſchu reisi wiſch pehz pats fazzija, kâ ſcho reisi ſawam ſirgam ne effoht labpraht kahpis muggurâ.

To wakts kauſchu, kam muſſu wirſneeks pawehleja, bij lihds 200 zilweku; tee us labbu puffi ta leela Giſtreikeru kerra pulka ſtahweja gandrihs tuhſtoſchus ſohlus no ta, un prohti tâ, kâ teem muggurâ bija leels purwis, kâs ar augſteem duhnu needreem bij apaudſis. Wiſſi palikke us ſaweem ſirgeem ar iſwilktu ſohbeni un ſawas maſas jahntneeku biſſes ar uſwilktu gailu turredami. Lihds pulkſten diwi pehz puſnaks wiſs klus bij, tad peepſchi leels trohffnis dſirdams, beidſoht 6 lihds 7 ſimts Turki redſami, kâs teem Giſtreikereem maktigi gabje wirſu „Allah“ *) kleezdami. Nu breeſmiga kauſchu kauſchâna zehlahs; muſſu laudis ittin ſipri kahwahs prettim, bet beidſoht tee Giſtreikeru jahntneeki no eenaidneeku dauds leelaka pulka, kâs wehl to kauſchânas weetu labbaki paſinne, tiffe uſwarreti. Mans kungs aſtonus zirteenus no ſohbena dabbuja; winna ſirgs, us nahwi eewainohts, pakritte, bet tâ, kâ winna jahntneeks at labbu kahju appakſch ſirga palikke un wairs ar wiſſu ſpehku ne ſpehje appakſch ſirga us augſchu zelteers. Tâ gulloht redſeja, kâ tee pahrdwarredami Turki wiſſus Giſtreikerus nokahwe, tohs nokautus aplaupija un teem pehzak tahs galwas nogreſe, ko tee maiſſos, kâs teem tadehl jau bij lihds, eebahſe eekſchâ. Par laini winna ſchnahgdams ſirgs taggad wehl beidſamu reisi

*) Allah, taſ ir Deewa wahrds pee Turkeem.

wissu sawu meesu faraudams, winna kahju atlaide waktà; tapehz muhsu wirsneekam tuh-dal schahwahs prahta, woi warr buht newar-roht glabhteos un tanni purwi flehpteos, kas tikkai 20 pehdu tahtumà bij; libds schim gan tas gaischums no schaudamahm bissehm to kaufchanas weetu bij apgaismojis: bet taggad tuunschumà winsch drohschaki sawu behgschanu warreja mehginah. Ittin laimigi winsch to purwi pasneedse un tannis purwa needròs paslehpjabs, bet turpat tubliht libds zelkeem eemulle eelschà, turklat no saweem wahteem dauds affins pasaudis, drihs nogihbe un dauds stundas bes jehga palikke. Utikal atdsihwojees saule jau augsta pee debbes stahweja. Taggad libds gurneem purwi bij eemuzzis, schauschallas tam pahrgahje wissus tohs breefmigus notik-lumus nakli peeminnoht; tomehr winna pit-mas dehmas tas 20tais Augusts bij. Winnam par laimi tahs wahtis, ko tanni kaufchanà bij dabbujis, ne bij nahwigas, jo winna beesais mundeera kaschobks tohs zirteenus jo nekaitigus bij padarrijis, tomehr tam lohti wahisch bij ap firdi.

(Turplikkam beigums.)

Sinna no Kreewu Awisehm.

Pehr 27tà November deenà jaunam Kreewu puischam no Kurka pilsehtas no tirgu us mahjahm atpakkat brauzoht usgahje breefmigs sneega-putzenis, un kad zitti winna sahdscha eedsihwotaji to pahri deenas pa welti bija meklejuschi, tee to turreja par nosalluschu. Desmità Dezember deenà kahda gehgera funs atradde dsikka sneega-kuppeni nosalluschu sirgu, kurea galwa no wilkeem jau bija no-ehsta. Gehgeris safauze no turwa sahdscha zittus laudis, lai schee winnam palihds tahs kammanas israkt, un to darroht atradde winnu turwumà te paschu to puifi, kam tahs peederreja, wehl dsihwu. Schis 10 deenas un naktis ap-palsch sneega bija iswilzis sawu dsihwibu ar maises-reezeni, kas tam klacht bijis, un tikkai pahri pirkstus pee rohkahm un kahjahm bija nosaldejis, bet zittadi ittin wessels. x.

Uhrlawas un Rohjes wezzam zeenigam mahzigtajam Kahrlim Hugenberger, tanni deenà, kad Winsch no sawahm draudsehm schkirahs, par pasemmigu pateizibas peeminnu pasneegts no E. Dunsberg, 22trà April 1851.

Zehws Hugenberg! Lai baggats debbes-Zehws
To labbumu ar Deewa-miblestibu
Zu m s atmaksa, ko ne eespehjam meh
Pahr Zuh su raksteem, publehmu, labprahhibu,
Ko muhsu tautai darrijusch Zuh s,
Ka draug s un tehws, kahds retti zits te buhs.

Zohs dseefminas un jaukas sakkannas,
Ko rihmojuse Zuh su weifla spalwa,
Un ko pee muhsu wabjas wallobas
Zir iskaidroj'se Zuh su gudra galwa,
Zas wiss mums muhscham ne-aismirskams buhs,
Kad feun wairs scheid meh ne redsehm Zuh s.

Schehl gauischam mums, ka tahds wezs sirmgalwis
No muhsu widdus, kur tik garru laifu
Winsch rakstis, mahzjis, rihmejs, dseebajis
Gan preeku-deenas, gan pa krust' un twaitu,
Nu prohjam eet! — tak zittu ne warram,
Ka pamaddiht, Zehws, Zuh s ar affarahm?

Bet Uhrlawas = un Rohjas = draudse
Bisvairak gaudu = affaras,
Lai firdis Zums ka raudsin-raudse,
Wezs dwehsel's-gans, kad atschkirahs,
Kas libds trihdeseuitaston gaddeem
Pee Zuh su dwehs' lehm strahdajis,
Un Zuh s ar behrneem, draugeem, raddeem
Scheid Jesum peewest gahdajis.

Kad azzis metteet swehta weeta
Us altari un kanzeli,
Kur daschu, kam wehl firds bij' zeeta
Winsch satribzinajs spehzig, —
Kur skabri Deewa swehtus wahrdu
Un Jesus dahregus sikkumus
Winsch darrija Zuh su dwehs' lehm gahrdu,
Un eepreezinajs behdigus:

Zad sawu wezzu dwehsel's-gannu,
Sirds asoti ja mas wehl pakt,
Zel peeminneet ar zeenischamu
Un ne klaufest, ko pasaul' plukt.
Dauds swehtibas zaur winnu eeset
Zuh sawahm dwehs' lehm smehtusch,
Par to nu schirdamees wehl neeset
Tami swehtu paloerens mihligi! —

Ur Deewu! Tehwā un zeenigā mahzitais!
 Ur Deewu! Fuhfu mihlee peederriigi!
 Ur Deew! ar Deew! — Kaitas Wiß augstakais
 Fuhš pawabd', un Fumš lihðf eet wißspehziigi!
 Un lai no jauna jaunā dšihwē dohd
 Fumš jaunus preekus, jaunulain' un
 gohd'!

Kas us to atbildehts?

**Mihtam draugam Dünsbergim no wezza
 Kahrta Selgawā.**

Ne eespehju Fumš atbildeht
 Tur Ahrlawā, tur lohti firgu;
 Wet teitan dohmaju to speht,
 Kur peemirfu to ftauga firgu,
 Kas behdas man tur darrija,
 Man leegdamš meeru wezzumā.

Paldeemš Fumš draugš un beebritis
 Dar Fuhfu gudreem wahrdeem, faldeem;
 Gan ne esmu to pelnijs,
 Ka zeeni man pee Kungu galdeem.
 Wet mihleht prohtu gohdigus
 Un augsti turrecht tizzamūs.

Ka Fuhš pee winneem peederrat
 To esmu senu jau lizzis zeenā;
 Fuhš tautu gohdahht peedšimmat,
 Fuhš derrat winnai katrā deenā:
 Tapehž lai teiktš irr Dünbergis
 Ka dšim m i s dšeesmu-meisteris.

Ko leppotaji nošfande,
 Ko akliši no dšeesmahm plahpe?
 Tee tikkai neekus isperre,
 Ne muhšham likrā mehrkē trahpe.

Kas dšeed kā Fuhš, tam isdohšees
 Ur eemannigeem lihğsmotees.

Daudš jamahzahš, daudš ja-isproht,
 Naw weegla dailu dšeesmu fohla;
 Tam ja-eespehž numš daudš ko doht
 Kas dšeesmās, eelihğsmoht muhš, sohla.
 Kad schaggatas sahl tšchobbeht, smect,
 Tad lagšbigallas gulleht eet. —

Eš garrā pee Fumš stahwešchu,
 Kaut meefigi no Fumš eš schfihrees,
 Fuhš eeprezeht ar dšeesminu:
 Kur mihtu, buhšchu arri dšihrees:
 Fumš taggad dšeedu meeribā:
 Man labbi klahjahš Selgawā.

Scheit ittin labbi laudis miht,
 Kas dwehšeli proht gudri mohdiht,
 Un dšeesmu tehmuš pazeenht,
 Ur jauki aplam lepmuš sohdiht.
 Nu stahweet weffeli tad Fuhš:
 Fumš allasch preekš un laime buhš.

Selgawā, 19tā Mei d. 1851 g.

Hugenberger.

Teefas fluddinašchanas.

Wißi tee, kam kahdas talsnas parrodu prassischanas
 pee ta lihðššinniga Nurmuischas fainmeeka Disch-
 Zaurnašchu Krista Kalnohsol, par kerra mantu par-
 radu deht konfurse spreekta, tohp zaur scho fluddina-
 šchanu usaižinati, pee faudešchanas sawas teefas lihðf
 28to Fuhni f. g., kas par to weenigu un isflehğšcha-
 nas terminu noliktš, ar sawahm prassischannahm pee
 schihs teefas peeteiktšes. Nurmuischas pagasta teefa,
 tai 3schā Mei 1851. 2

(L. S.) + + + Pagasta wezz. J. Lamberg.
 (Nr. 230.) Teefas fšwihweris U. Kern.

S i n n a.

J. Meikena teizama grahmata: „Wahzu wallodas mahziba preekš Katweescheem“ lihðf
 ar to cerahdischannu, kā behrni pehž schihs grahmatas jamahža un ir tahš 8 bilšchu tahpeles, kas par
 leeku labbi taitas un behrneem derrigaš, taggad pee mannim: Selgawas Katweeschu pilseta mahzitaja Schulz
 irr dabujamas, un prohti: ta Wahzu wallodas mahziba malka ne-eesfeta 15 kap., eesfeta 21 kap. f.; ta
 cerahdischana kā behrni jamahža 10 kap.; schihs abbas grahmatinas kōhpā fasetas 30 kap.; tahš 8 bilšchu
 tahpeles ne-eesfetas malka 60 kap. f. Kad kahdš us reisi neim 25 tahdas grahmatas, tam us iflatru
 grahmatu 5 kap. f. tohp atlaisfi.

Wišfeem fohlmestereem schi grahmata irr pateefi derriga un wajadliga lecta. Ir wezzaki, lai behrnš
 Wahzu wallodā labbi eemahzahš, lai ne schehlo tohs 81 kapeikus par scho grahmatu un tahm jaukahn bilšchu
 tahpelehm malkabt. Schulz.

B r i h w d r i e e h t.

No juhrmallas-gubernias augstas waldischanas puffed: Collegienrath v. Braunschweig, Zensor.
 No. 182.